EURÓPSKA
KOMISIA

V Bruseli 1. 10. 2025
COM(2025) 562 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

Výročná správa Európskemu parlamentu a Rade o operáciách humanitárnej pomoci financovaných v roku 2024

OBSAH

1. Úvod 2

2. Globálny kontext, v rámci ktorého sa poskytuje pomoc 2

2.1. Východné susedstvo a Turecko 4

2.2. Blízky východ a severná Afrika 4

2.3. Juhozápadná Ázia a Arabský polostrov 5

2.4. Východná a južná Afrika 5

2.5. Západná a stredná Afrika a oblasť Veľkých jazier 5

2.6. Juhovýchodná Ázia a Tichomorie 6

2.7. Americký kontinent a Karibik 6

3. Poskytnutie primeranej a účinnej humanitárnej pomoci postihnutému obyvateľstvu 6

4. Prehľad všetkých externých posudkov, ktoré boli realizované v rámci konkrétnych operácií 9

5. Relevantné odkazy 9

Commission européenne/Europese Commissie, 1049 Bruxelles/Brussel, BELGIQUE/BELGIË – Tel. +32 22991111.
Kancelária: L-86 04/024 – Tel. priama linka +32 22950911

Rut.KARLSTROM@ec.europa.eu

1. ÚVOD

V tejto správe sa uvádzajú hlavné činnosti a výsledky politík Európskej únie v oblasti humanitárnej pomoci, ktoré sa v roku 2024 realizovali prostredníctvom Generálneho riaditeľstva Európskej komisie pre civilnú ochranu a operácie humanitárnej pomoci EÚ (GR ECHO). Správa bola vypracovaná podľa článku 19 nariadenia Rady (ES) č. 1257/96 z 20. júna 1996 o humanitárnej pomoci, v ktorom sa od Komisie vyžaduje, aby predložila Európskemu parlamentu a Rade výročnú správu spolu so zhrnutím týkajúcim sa operácií, ktoré boli v priebehu predchádzajúceho roka financované.

GR ECHO je poverené úlohou **pomáhať zachraňovať a zachovať život, zabraňovať ľudskému utrpeniu a zmierňovať ho a chrániť integritu a ľudskú dôstojnosť obyvateľstva zasiahnutého prírodnými nebezpečenstvami alebo človekom spôsobenými katastrofami** vyskytujúcimi sa v EÚ alebo mimo nej. V rámci tohto hlavného cieľa GR ECHO pôsobí ako poskytovateľ humanitárnej pomoci EÚ a zároveň ako subjekt zodpovedný za riešenie núdzových situácií. Pôsobí aj ako koordinátor a sprostredkovateľ operácií civilnej ochrany na úrovni EÚ prostredníctvom mechanizmu Únie v oblasti civilnej ochrany (UCPM). Z mechanizmu UCPM sa vo významnej miere poskytuje núdzová a humanitárna pomoc mimo EÚ. Ako taký dopĺňa aktivity GR ECHO v oblasti humanitárnej pomoci, ako sú opísané v tomto dokumente. Aktivity GR ECHO prispievajú k vykonávaniu politických priorít Komisie i) silnejšia Európa vo svete; ii) Európska zelená dohoda; iii) podpora európskeho spôsobu života; a do budúcnosti budú prispievať k politickým prioritám: i) nová éra európskej obrany a bezpečnosti; ii) udržanie našej kvality života: potravinová bezpečnosť, voda a príroda; iii) globálna Európa – využitie našej sily a partnerstiev.

EÚ poskytuje prostredníctvom GR ECHO humanitárnu pomoc ľuďom v núdzi na celom svete, a to na základe humanitárnych zásad **ľudskosti, nestrannosti, nezávislosti, neutrality** a nediskriminácie – zakotvených v článku 214 Zmluvy o fungovaní Európskej únie –, ako aj v Európskom konsenze o humanitárnej pomoci ([1]). Humanitárna pomoc EÚ sa rozdeľuje osobám v najväčšej núdzi bez ohľadu na ich štátnu príslušnosť, náboženské vyznanie, pohlavie, etnický pôvod alebo politickú príslušnosť. Osobitne sa zameriava aj na potreby žien, detí, starších ľudí, chorých ľudí a ľudí so zdravotným postihnutím ([2]).

2. GLOBÁLNY KONTEXT, V RÁMCI KTORÉHO SA POSKYTUJE POMOC

Rok 2024 bol ďalším rokom, ktorý sa vyznačoval vysokou úrovňou humanitárnych potrieb na celom svete. Podľa Globálneho humanitárneho prehľadu Úradu OSN pre koordináciu humanitárnych záležitostí (OCHA) na rok 2024 ([3]) sa odhaduje, že pomoc a ochranu potrebovalo takmer **300 miliónov ľudí na celom svete**. Podľa odhadov bolo na celom svete násilne vysídlených 122,6 milióna ľudí v dôsledku násilných konfliktov, katastrof spôsobených ľudskou činnosťou, prírodných nebezpečenstiev a dôsledkov zmeny klímy. Približne 295,3 milióna ľudí v 53 krajinách alebo územiach zažíva vysokú úroveň akútnej potravinovej neistoty ([4]). K najzraniteľnejším skupinám patria naďalej deti a zvlášť znepokojujúci je stúpajúci trend **závažného porušovania práv detí** v ozbrojených konfliktoch.

([1]) Spoločné vyhlásenie Rady a zástupcov vlád členských štátov, ktorí sa zišli na zasadnutí Rady, Európskeho parlamentu a Európskej komisie (2008/C 25/01).
([2]) V súlade s Dohovorom OSN o právach osôb so zdravotným postihnutím, ktorého je EÚ zmluvnou stranou.
([3]) Globálny humanitárny prehľad 2024 [EN/AR/FR/ES] | OCHA.
([4]) Globálna správa o potravinových krízach z roku 2025 | FSIN a GNAFC. 2025. GRFC 2025. Rím.

Ruská útočná vojna proti Ukrajine mala naďalej ničivý vplyv na civilné obyvateľstvo. Humanitárnu pomoc potrebovalo viac ako 14,6 milióna Ukrajincov. Humanitárne potreby v Pásme Gazy sú obrovské vo všetkých sektoroch. Všetci obyvatelia Gazy (2,1 milióna) sú vystavení rizikám v oblasti bezpečnosti a ochrany a hrozí im hladomor. V celom Sudáne čelí 24,6 milióna ľudí, teda viac ako polovica obyvateľstva, akútnej potravinovej neistote, pričom hladomor pretrváva najmenej v piatich oblastiach. Komplexné krízy v Mjanmarsku, Afganistane, na Haiti, v Konžskej demokratickej republike a v Africkom rohu, ako aj dlhotrvajúce krízy v oblasti Sahelu, v Jemene, Kolumbii a vo Venezuele ešte viac zdôrazňujú hrozivé výzvy, ktorým je vystavené zraniteľné obyvateľstvo na celom svete. Tieto konflikty a krízy sa ďalej prehlbujú nestabilitou, zlyhávajúcou správou vecí verejných, štrukturálnou chudobou a pokračujúcim rozsiahlym **porušovaním medzinárodného humanitárneho práva (MHP)**.

Poskytovanie humanitárnej pomoci je naďalej náročné vzhľadom na prehlbujúcu sa medzeru vo financovaní a na obavy o bezpečnosť humanitárnych pracovníkov. Medzera vo financovaní medzi humanitárnymi potrebami a dostupnými zdrojmi sa zvýšila z 36,8 miliardy USD v roku 2023 na deficit 38,5 miliardy USD koncom roka 2024 ([5]). Humanitárni pracovníci sa takisto stretávajú s **nepredvídateľnosťou, nestabilitou, neistotou a nerešpektovaním MHP**. Rok 2024 bol pre humanitárnych pracovníkov najsmrteľnejším rokom v histórii – na celom svete zahynulo 281 z nich ([6]). **Obmedzený alebo zamietnutý prístup** bráni poskytovaniu humanitárnej pomoci ľuďom v núdzi a komplikuje vykonávanie potrebných kontrolných opatrení, ako je monitorovanie na mieste a posudzovanie potrieb.

Napriek týmto **výzvam** sa Komisii **podarilo dosiahnuť ciele** v súlade s prioritami a kľúčovými činnosťami uvedenými v oznámení Komisie o humanitárnej činnosti EÚ, ktoré bolo prijaté v marci 2021 ([7]). V roku 2024 sa v rámci humanitárnej pomoci EÚ poskytla núdzová pomoc a podpora v oblasti pripravenosti na katastrofy založená na potrebách a zásadách ľuďom v 116 krajinách sveta, pričom bola zameraná na najzraniteľnejšie skupiny ([8]).

EÚ a jej členské štáty sú spoločne jedným z najväčších poskytovateľov humanitárnej pomoci na svete, keďže poskytujú približne 27,4 % celosvetových viazaných príspevkov na humanitárnu pomoc. Komisia poskytuje 8 % celosvetového financovania humanitárnej pomoci ([9]). Pôvodný rozpočet na rok 2024 bol stanovený na **1,89 miliardy EUR**, čo EÚ umožnilo zasahovať v rozsiahlych humanitárnych krízach – vrátane Ukrajiny, Palestíny ([10]) a Sudánu – a vyčleniť 22 % pôvodného rozpočtu na zabudnuté krízy, teda krízy závažného a dlhotrvajúceho charakteru, pri ktorých je úroveň medzinárodnej pomoci postihnutému obyvateľstvu nedostatočná, napríklad na Filipínach, Haiti, v Mozambiku alebo na území Západnej Sahary. Po niekoľkých zvýšeniach rozpočtu [(10)] konečný ročný

([5]) Défis Humanitaires <Zhrnutie: „Falling short? Humanitarian funding and reform“ (Nedostatky? Humanitárne financovanie a reforma) – Défis Humanitaires>.

([6]) Rok 2024 bol pre humanitárnych pracovníkov najsmrteľnejším v histórii, uvádza Úrad OSN pre humanitárnu pomoc | Správy OSN.

([7]) Oznámenie Komisie Európskemu parlamentu a Rade o humanitárnej činnosti EÚ: nové výzvy, rovnaké zásady. COM(2021) 110 final.

([8]) Na podporu prístupu založeného na dôkazoch pri mapovaní a kontextuálnej analýze rizík a potrieb Komisia využíva fórum INFORM.

([9]) Služba úradu OCHA na sledovanie financovania: <Služba na sledovanie financovania>.

([10]) Toto označenie Palestíny nemožno vykladať ako uznanie Palestínskeho štátu a nie sú ním dotknuté pozície jednotlivých členských štátov k tejto otázke.

rozpočet na rok 2024 presiahol **2,5 miliardy EUR**. Zvýšenia rozpočtu boli financované z týchto zdrojov:

- rezerva na núdzovú pomoc (EAR) v celkovej výške 573 miliónov EUR, čo predstavuje 23 % konečného rozpočtu EÚ na humanitárnu pomoc. Tieto prostriedky sa použili na poskytnutie ďalšej pomoci v reakcii na potravinovú krízu v rôznych afrických krajinách a v Afganistane, na násilie na Blízkom východe, zložitú krízu v Sudáne a jej účinky presahovania na susedné krajiny, ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine a krízu vysídľovania vo Venezuele;
- prerozdelenie prostriedkov z nástrojov okruhu VI na riešenie kríz v Libanone a Južnom Sudáne (10,37 milióna EUR);
- VAH – *Virement d'Aide Humanitaire* (článok 30 ods. 2 nariadenia o rozpočtových pravidlách), čo sú nepoužité rozpočtové prostriedky z nástrojov okruhu VI na riešenie nových krízových situácií po 1. decembri 2024; 3,3 milióna EUR bolo vyčlenených na Sýriu po páde Asadovho režimu;
- znovupridelené vrátené príjmy (2,5 milióna EUR).

Komisia spolupracuje **približne s 220 partnermi**, z ktorých 127 bolo financovaných prostredníctvom zmlúv podpísaných v roku 2024 (zoznam je uvedený v prílohe II). 42 % prostriedkov na rok 2024 bolo rozdelených mimovládnym organizáciám (MVO), 47 % agentúram OSN, 10 % medzinárodným organizáciám a 0,5 % vládnym organizáciám. Rozpočtové prostriedky pridelené na hlavné krízy, na ktoré sa vzťahovali činnosti Komisie v roku 2024, sa uvádzajú v prílohe I. Hlavné činnosti v rôznych regiónoch sveta možno zhrnúť takto:

2.1. Východné susedstvo a Turecko

Ruská útočná vojna proti Ukrajine má ničivý vplyv na milióny ukrajinských občanov, vedie k úmrtiam a utrpeniu civilistov, k masovému vysídľovaniu a rozsiahlemu ničeniu kritickej infraštruktúry. To má za následok veľké humanitárne potreby. Situácia v oblastiach bližšie k frontovej línii a v oblastiach pod vojenskou kontrolou Ruska je naďalej mimoriadne nestabilná a v roku 2024 potrebovalo humanitárnu pomoc viac ako 14,6 milióna ľudí. Pokiaľ ide o susedné Moldavsko, v roku 2024 krajina prijala približne 130 000 ukrajinských utečencov. Turecko poskytlo v roku 2024 dočasnú ochranu približne 3,1 milióna Sýrčanov a prijalo 300 000 registrovaných utečencov a žiadateľov o azyl z iných krajín, najmä z Afganistanu, Iraku, Iránu a Somálska. V reakcii na ruskú útočnú vojnu proti Ukrajine Komisia poskytla celkovo 165 miliónov EUR a ďalších 56,2 milióna EUR vyčlenila Moldavsku, Turecku, východnému susedstvu, západnému Balkánu a Strednej Ázii.

2.2. Blízky východ a severná Afrika

Masívna eskalácia násilia na Blízkom východe viedla k rozsiahlemu ničeniu v Pásme Gazy a vyústila do katastrofálnej humanitárnej krízy bezprecedentného rozsahu a závažnosti. V roku 2024 nemalo celé obyvateľstvo Gazy prístup k potravinám, vode ani k základným službám, ako je zdravotná starostlivosť a prístrešie. Zintenzívnenie konfliktu medzi Hizballáhom a Izraelom viedlo k rozsiahlemu vysídľovaniu. Okrem toho Komisia v roku 2024 pokračovala v riešení humanitárnych potrieb sýrskeho obyvateľstva, ako aj sýrskych utečencov a zraniteľných hostiteľských komunít v susedných krajinách (Turecko, Libanon, Jordánsko, Egypt a Irak). Aj v severnej Afrike sa nachádza niekoľko hotspotov núteného vysídľovania. Západosaharskí utečenci, ktorí sú zhromaždení v piatich táboroch v okolí mesta Tindúf v alžírskej Saharskej púšti, sú závislí od vonkajšej humanitárnej pomoci. Líbya a Egypt sú naďalej postihnuté prílevom utečencov v dôsledku eskalácie

násilia v Sudáne. Okrem toho Líbya zostáva hlavným východiskovým bodom zmiešaných migračných tokov do Európy. Do konca roka 2024 Komisia vyčlenila na pomoc Blízkemu východu a severnej Afrike 526,5 milióna EUR.

2.3. Juhozápadná Ázia a Arabský polostrov

Humanitárna situácia v Afganistane je zúfalá: 22,9 milióna ľudí potrebuje humanitárnu pomoc a tretina obyvateľstva je vystavená akútnej potravinovej neistote. Represívna politika Talibanu, ktorá neúmerne zasahuje ženy a dievčatá, naďalej bráni činnosti humanitárnych organizácií v krajine. Afganská kríza ovplyvňuje aj susedné krajiny. V Iráne žije až šesť miliónov Afgancov a v Pakistane sa nachádza približne 3,1 milióna Afgancov rôzneho postavenia. Konflikt na Arabskom polostrove v Jemene trvá už jedenásty rok a jeho obyvateľstvo trpí akútnou potravinovou neistotou a podvýživou, opakovanými epidémiami, vysídľovaním a ďalšími vážnymi problémami v oblasti ochrany. Na riešenie kríz v týchto dvoch regiónoch Komisia v roku 2024 vyčlenila 306,9 milióna EUR.

2.4. Východná a južná Afrika

Vo východnej a južnej Afrike žije 28 % všetkých ľudí, ktorí potrebujú humanitárnu pomoc. Tento región je poznačený násilnými konfliktmi, vysídľovaním obyvateľstva, cyklickými extrémnymi výkyvmi počasia a opakujúcimi sa epidémiami. Sudán čelí najväčšej kríze vysídľovania na svete – svoje domovy tu opustilo viac ako 14,5 milióna ľudí. Viac ako polovica obyvateľstva trpí akútnou potravinovou neistotou a konflikt vyvolal rozsiahle násilie vrátane sexuálneho a etnického násilia, náboru detských vojakov a závažného porušovania MHP. V regióne Afrického rohu – v Južnom Sudáne, Džibutsku, Etiópii, Keni a Somálsku – potrebuje humanitárnu pomoc takmer 45 miliónov ľudí. Konflikty a vplyv prírodných nebezpečenstiev, ako sú lokálne suchá, povodne a zosuvy pôdy, ktoré sa zhoršujú zmenou klímy, sú príčinou vnútorného vysídľovania, potravinovej neistoty a cezhraničných tokov. Dlhotrvajúce sucho v južnej Afrike v dôsledku javu El Niño spôsobilo, že 30 miliónov ľudí v 14 krajinách čelí akútnej potravinovej neistote. Región naďalej čelí prírodným nebezpečenstvám, ako je tropický cyklón Chido a epidémie chorôb. Na riešenie týchto a ďalších naliehavých humanitárnych potrieb v regióne bol v roku 2024 vyčlenený rozpočet vo výške viac ako 542,8 milióna EUR.

2.5. Západná a stredná Afrika a oblasť Veľkých jazier

Západnú a strednú Afriku postihuje niekoľko regionálnych a vzájomne prepojených konfliktov, ktorých dôsledky sú znásobené zmenou klímy. Kríza v oblasti Čadského jazera, ktorá zasahuje Čad, Kamerun, Nigériu a Niger, je akútnou a dlhotrvajúcou krízou, ktorá trvá už 15 rokov. Násilie páchané na civilnom obyvateľstve v strednom Saheli podnecuje nútené vysídľovanie v tomto regióne a v pobrežných krajinách Guinejského zálivu. V roku 2024 potrebovalo humanitárnu pomoc v oblasti Sahelu a Čadského jazera celkovo 43,3 milióna ľudí. Konflikt na východe Konžskej demokratickej republiky, do ktorého sú zapojené ozbrojené sily Konžskej demokratickej republiky FARDC, rôzne ozbrojené skupiny a povstalecká skupina M23 podporovaná Rwandou, viedol k dramatickému nárastu humanitárnych potrieb vrátane vysídlenia približne siedmich miliónov ľudí. K porušovaniu ľudských práv a MHP tu dochádza denne, rovnako ako k rozšírenému sexuálnemu a rodovo motivovanému násiliu. Okrem toho v roku 2024 oblasť Veľkých jazier zasiahli epidémie vírusov opičích kiahní a hemoragickej horúčky Marburg. Na riešenie kríz v západnej a strednej Afrike a v oblasti Veľkých jazier Komisia vyčlenila na rok 2024 rozpočet vo výške 413,1 milióna EUR, ktorý je zameraný na riešenie potravinovej neistoty, podvýživy a viacsektorových potrieb.

2.6. Juhovýchodná Ázia a Tichomorie

V roku 2024 sa zintenzívnil ozbrojený konflikt v Mjanmarsku a spôsobil niektoré z najzávažnejších porušení MHP zaznamenaných na celom svete. Viac ako 20 miliónov ľudí v krajine (takmer 40 % obyvateľstva) potrebuje humanitárnu pomoc. Od vojenského prevratu mjanmarskej armády Tatmadaw v roku 2021 utiekli z Mjanmarska desaťtisíce ľudí do susedných krajín, kde hľadajú útočisko. Týka sa to aj Rohingov, ktorí sa vo veľkom počte vydávajú na riskantné cesty po mori. V meste Cox's Bazar v Bangladéši sa nachádza najväčší utečenecký tábor na svete, v ktorom žije takmer milión rohinských utečencov bez štátnej príslušnosti, ktorí sú závislí od pomoci. V tichomorskom regióne EÚ reagovala na rastúci počet katastrof súvisiacich s klímou. Rozpočet v roku 2024 predstavoval 95,6 milióna EUR.

2.7. Americký kontinent a Karibik

Stredná a Južná Amerika sú v kontexte transkontinentálnej zmiešanej migračnej krízy vystavené veľkému násiliu, prírodným nebezpečenstvám, chudobe a nerovnostiam. Humanitárna kríza vo Venezuele sa výrazne vystupňovala, keď v roku 2024 vzrástli politické a sociálne nepokoje, pričom bol vážne ohrozený prístup k základnej zdravotnej starostlivosti, potravinám a pitnej vode. Vysídľovanie v krajine a v širšom regióne bolo naďalej hlavnou stratégiou prežitia, ktorá prinútila 7,7 milióna Venezuelčanov utiecť z krajiny. Vplyv venezuelskej migračnej a utečeneckej krízy pociťuje celý región od Kolumbie cez Panamu, Guatemalu, Honduras, Salvádor a Mexiko. Ľudia na úteku patria medzi najzraniteľnejšie obete a často prežili násilie vrátane organizovanej trestnej činnosti. Na Haiti ovládajú gangy 80 % hlavného mesta Port-au-Prince a ich vplyv siaha hlboko do mnohých ďalších častí krajiny. V roku 2024 v dôsledku krízy na Haiti zahynulo násilným spôsobom 5 000 ľudí a 5,5 milióna ľudí trpí potravinovou neistotou. Komisia vyčlenila v roku 2024 na pomoc americkému kontinentu a Karibiku 165,3 milióna EUR.

3. POSKYTNUTIE PRIMERANEJ A ÚČINNEJ HUMANITÁRNEJ POMOCI POSTIHNUTÉMU OBYVATEĽSTVU

S cieľom **presadzovať multilateralizmus** a globálny poriadok založený na pravidlách prostredníctvom aktívnejšej úlohy a dôraznejšieho vystupovania EÚ vo svete Komisia udržiavala silné strategické a operačné partnerstvá na bilaterálnej aj multilaterálnej úrovni. Zasadzovala sa za podstatne posilnené úsilie v rámci humanitárneho financovania a lepšie rozdelenie zodpovednosti medzi poskytovateľov humanitárnej pomoci. Komisia pristúpila k využívaniu združených finančných prostriedkov ([11]) s cieľom podporiť lokalizáciu a nižšiu úroveň účelovo viazaného financovania, ako aj k práci prostredníctvom **programových partnerstiev** ([12]) – viacročných zmlúv na podporu ďalšieho flexibilného financovania – s cieľom maximalizovať efektívnosť a vplyv systému humanitárnej pomoci. Komisia sa naďalej zapájala do procesu v rámci **veľkej dohody („Grand Bargain")** ([13]), najmä pokiaľ ide o plnenie záväzkov týkajúcich sa kvalitného financovania a lokalizácie.

([11]) Sudán, Afganistan, Ukrajina, Venezuela, Kolumbia, Haiti.
([12]) Programmatic Partnerships (Programové partnerstvá).
([13]) The Grand Bargain (Veľká dohoda).

Na doplnenie humanitárneho financovania EÚ Komisia zaviedla vlastný nástroj núdzovej humanitárnej reakcie – **európsku kapacitu humanitárnej reakcie (EHR)** ([14]), ktorým podporuje partnerov a uľahčuje humanitárnu pomoc, dodáva humanitárny tovar a prepravuje humanitárnych pracovníkov do ťažko dostupných oblastí, kde by inak nebolo možné poskytnúť pomoc. **V** roku 2024 sa prostredníctvom nástroja EHRC reagovalo na 16 kríz, ktoré postihli 17 krajín ([15]), pričom sa zabezpečil celý rad dopravných služieb vrátane charterových letov a rôznych logistických služieb.

- V rámci nástroja EHRC bolo prepravených celkovo 5 319 ton materiálnej humanitárnej pomoci prostredníctvom 97 charterových letov, námornej a pozemnej dopravy.
- Lety humanitárnej pomoci EÚ (EU HAB) prepravili celkovo 16 683 humanitárnych pracovníkov vrátane 13 expertov vyslaných v rámci nástroja EHRC.
- Celkovo bolo partnerom darovaných 851 ton zo zásob EHRC v hodnote viac ako 4,66 milióna EUR.

Komisia zmobilizovala aj svoj nástroj núdzového financovania – **súbor nástrojov pre núdzové situácie (Emergency Toolbox)**. Tvorí ho nástroj pre reakcie na akútne núdzové situácie veľkého rozsahu (ALERT), nástroj na boj proti epidémiám, nástroj pre reakcie malého rozsahu a podpora pohotovostného fondu na zmiernenie následkov katastrof (DREF) v rámci Medzinárodnej federácie spoločností Červeného kríža a Červeného polmesiaca (MFS ČK/ČP). Poskytuje dodatočnú finančnú podporu partnerom, ktorí reagujú na náhle katastrofy vrátane zvyšujúceho sa počtu katastrof spôsobených klímou. Zo súboru nástrojov pre núdzové situácie sa poskytlo približne **52,5 milióna EUR** na podporu **68 aktivácií** (70 % nárast v porovnaní s rokom 2023) a 85 operácií z fondu DREF.

- Nástroj pre reakcie malého rozsahu bol aktivovaný 34-krát, okrem iného aj počas reakcií na povodne v Afganistane, Kolumbii, Keni a Mexiku a na zemetrasenia na Vanuatu a Kube.
- Nástroj ALERT bol aktivovaný 20-krát v rámci okamžitej reakcie na povodne vo viacerých krajinách vrátane Brazílie, Mjanmarska, Filipín, Nigérie a Vietnamu a na tropické cyklóny v Bangladéši a Mozambiku.
- Nástroj na boj proti epidémiám bol aktivovaný 14-krát: v prípade epidémie opičích kiahní v Konžskej demokratickej republike a Ugande, epidémie hemoragickej horúčky Marburg v Rwande a epidémií cholery v Južnom Sudáne, Somálsku a Zambii.
- Komisia doplnila zdroje na 85 operácií z fondu DREF, ktoré Medzinárodná federácia spoločností Červeného kríža a Červeného polmesiaca (MFS ČK/ČP) realizovala v 62 krajinách, a to aj v reakcii na povodne, suchá, epidémie a pohyby obyvateľstva.

Okrem toho Komisia v roku 2024 zabezpečovala uplatňovanie a rozvoj politík a poskytovala partnerom odporúčania s cieľom zabezpečiť kvalitu, súdržnosť a zodpovednosť operácií humanitárnej pomoci financovaných z prostriedkov EÚ.

Potravinová bezpečnosť a výživa sú ústrednými prvkami geopolitických a geoekonomických programov od začiatku ruskej útočnej vojny proti Ukrajine. Akútnou potravinovou neistotou je zasiahnutých 295,3 milióna ľudí v 53 krajinách alebo územiach a **hladomor** bol vyhlásený prvýkrát od roku 2017 (v piatich oblastiach Sudánu), čo

([14]) Európska kapacita humanitárnej reakcie (EHRC) – Európska komisia.
([15]) Afganistan, Burkina Faso, Čad, Kuba, Konžská demokratická republika, Haiti, Laos, Libanon, Mali, Niger, Palestína, Rwanda, Svätý Vincent a Grenadíny, Somálsko, Sudán a Sýria.

znamená, že akútna potravinová neistota je na historicky najvyššej úrovni. Komisia vyčlenila v roku 2024 na **potravinovú pomoc, výživu a predchádzanie hladomoru** približne 720 miliónov EUR, čo je o 7 % viac ako v roku 2023.

Humanitárna pomoc Komisie v **oblasti zdravia** predstavovala v roku 2024 celosvetovo 357 miliónov EUR. Príklady zdravotnej starostlivosti zachraňujúcej životy zahŕňali podporu prístupu k primárnej a reprodukčnej zdravotnej starostlivosti a lekárske reakcie na rodovo motivované násilie, podporu v oblasti duševného zdravia a psychosociálnu podporu, traumatologickú starostlivosť a rehabilitáciu. V roku 2024 Komisia reagovala na epidémie **cholery, opičích kiahní ([16]) a hemoragickej horúčky Marburg** na africkom kontinente.

Komisia pokračovala v úsilí o presadzovanie dodržiavania **MHP** a ochrany humanitárnych a zdravotníckych pracovníkov prostredníctvom verejných vyhlásení a vystúpení na multilaterálnych fórach a podujatiach na vysokej úrovni. Komisia takisto poskytla finančné prostriedky na **projekty súvisiace s MHP**. To zahŕňalo podporu programu Medzinárodného výboru Červeného kríža (MVČK) na predchádzanie porušovaniu MHP a posilnenie monitorovania porušovania MHP. Zaviedla iniciatívu na poskytovanie konkrétnej pomoci humanitárnym pracovníkom (Protect Aid Workers). Z mechanizmu sa poskytuje podpora a ochrana humanitárnym pracovníkom, ktorí sú v ohrození alebo sa stali obeťami kritických incidentov.

Ochrana zostáva prioritou vo všetkých humanitárnych sektoroch, pričom Komisia vyčlenila **14 % svojho celkového finančného krytia na sektorové činnosti v oblasti ochrany**. Humanitárne krízy majú odlišný vplyv na ženy, dievčatá, chlapcov a mužov a individuálna zraniteľnosť, napríklad život so zdravotným postihnutím, ovplyvňuje prežívanie krízy. Komisia preto pokračovala v začleňovaní problematiky zdravotného postihnutia a rodovej rovnosti a veku do všetkých oblastí intervencie.

Viac ako **234 miliónov detí a mladých ľudí** zasiahnutých krízami na celom svete naliehavo potrebuje prístup k vzdelávaniu ([17]). Z toho 72 miliónov nechodí do školy. V roku 2024 Komisia naďalej kládla dôraz na **vzdelávanie v núdzových situáciách a** zachovala investície do vzdelávania na ambicióznej úrovni 10 % pôvodného ročného rozpočtu EÚ na humanitárnu pomoc, čo predstavuje viac ako 175 miliónov EUR.

Jedným z hlavných multiplikátorov humanitárnych potrieb je v súčasnosti zmena klímy. Počet a závažnosť prírodných nebezpečenstiev sa zvyšuje v dôsledku otepľovania nášho sveta. Komisia sa venuje nielen poskytovaniu reakcie, ale aj pripravenosti na prípadnú katastrofu. Tretina všetkých humanitárnych projektov financovaných Komisiou tak obsahuje prvok pripravenosti a v roku 2024 predstavoval rozpočtový riadok **pripravenosť na katastrofy** celkovo **79 miliónov EUR**. V máji 2024 podpísali EÚ a **krajiny Latinskej Ameriky a Karibiku memorandum o porozumení** ([18]) **s** cieľom zintenzívniť spoluprácu v oblasti integrovaného riadenia rizika katastrof a podporiť jej vykonávanie prostredníctvom globálnej platformy MFS ČK/ČP pre odolnosť proti zmene klímy.

V záujme znižovania uhlíkovej stopy a environmentálnych škôd spôsobených humanitárnou pomocou sa v roku 2023 zaviedli povinné minimálne environmentálne požiadavky na všetky operácie humanitárnej pomoci financované z prostriedkov EÚ. V roku 2024 sa uskutočnila séria seminárov a kurzov pre partnerov a zamestnancov GR

([16]) Reakcia na epidémiu opičích kiahní je dobrým príkladom synergií EÚ. Operácia zahŕňala spoluprácu s Európskym centrom pre prevenciu a kontrolu chorôb.
([17]) Aktualizácia celosvetových odhadov na rok 2025 | Vzdelávanie nepočká.
([18]) Memorandum o porozumení.

ECHO. Komisia naďalej financovala inovačné projekty zamerané na **ekologizáciu humanitárnej pomoci a** pôsobila ako sekretariát Deklarácie poskytovateľov humanitárnej pomoci o klíme a životnom prostredí.

Na podporu zastupovania záujmov a zviditeľnenia humanitárnej pomoci EÚ Komisia vytvorila rôzne mediálne produkty a zapojila sa do širokej škály **komunikačných aktivít**. Medzi najvýznamnejšie podujatia patrila **kampaň humanitárnej pomoci #FeedingHope**, ktorá oslovila viac ako 70 miliónov ľudí v 10 členských štátoch, čo je viac ako dvojnásobok oproti kampaniam z predchádzajúcich rokov. Na treťom ročníku Európskeho humanitárneho fóra sa zišlo takmer 1 500 účastníkov z celého sveta.

4. PREHĽAD VŠETKÝCH EXTERNÝCH POSUDKOV, KTORÉ BOLI REALIZOVANÉ V RÁMCI KONKRÉTNYCH OPERÁCIÍ

Hodnotiace útvary Komisie sú zodpovedné za riadenie, koordináciu a monitorovanie funkcie hodnotenia a za podávanie správ o nej. Predkladajú včasné vysokokvalitné výsledky hodnotenia, aby poskytli dôkazy pre informované rozhodovanie a zodpovednosť. Hodnotenia môžu byť geografické, tematické alebo zamerané na konkrétne partnerstvo. V prílohe III sa uvádza zoznam hodnotení vykonaných v roku 2024 a prebiehajúcich hodnotení.

5. RELEVANTNÉ ODKAZY

- Všeobecné informácie o GR ECHO:

  http://ec.europa.eu/echo/sk

- Finančné informácie o činnosti Európskej komisie v oblasti humanitárnej pomoci v roku 2024:

  Rozhodnutia o financovaní (plány vykonávania humanitárnej pomoci) v roku 2024 – Európska komisia

- Operačné informácie z predchádzajúcich rokov:

  Civilná ochrana a operácie humanitárnej pomoci EÚ | Európska komisia (europa.eu)

- Výročná správa o činnosti za rok 2024:

  Výročná správa o činnosti za rok 2024 – Civilná ochrana a operácie humanitárnej pomoci EÚ (ECHO) – Európska komisia

- Výročná správa o riadení a výkonnosti v roku 2024:

  Plán riadenia na rok 2024 – Civilná ochrana a operácie humanitárnej pomoci – Európska komisia

- Hodnotiace správy GR ECHO:

  https://ec.europa.eu/echo/funding-evaluations/evaluations_sk

- Údaje o financovaní humanitárnej pomoci Európskou komisiou a členskými štátmi:

  Domovská stránka – Európska komisia (europa.eu)